

Oportunitats que generen la Llei de Dependència i la Llei d'Empreses d'Inserció a les entitats del Tercer Sector de les Illes Balears

Mallorca, desembre de 2008

Cofinançat en un 50% per la Conselleria de Treball i Formació i pel Fons Social Europeu per mitjà del Programa Operatiu FSE de Les Illes Balears 2007-2013 "INVERTIM EN EL TEU FUTUR"

Govern de les Illes Balears
Conselleria de Treball i Formació

Unió Europea
Fons Social Europeu

ÍNDEX

1- Justificació de l'estudi	pàg. 3
2- Metodologia	pàg. 5
3- L39/2006 de Promoció de l'Autonomia Personal i Atenció a les Persones en situació de Dependència	
3.1 Anàlisi del contingut	pàg. 7
3.2 Estat actual de la implementació a les Illes Balears.....	pàg. 12
3.3 Oportunitats que genera per a les entitats del Tercer sector.....	pàg. 16
4- L44/2007 per a la Regulació del Règim d'Empreses d'Inserció	
4.1. Anàlisi del contingut. Aspectes més rellevants de la Llei	pàg. 19
4.2. Estat d'implementació a les Illes Balears.....	pàg. 21
4.3. Les empreses d'inserció: un mecanisme per actuar en economia social	pàg. 22
5- Les empreses d'inserció: un recurs adient per actuar en Llei de Dependència?	pàg. 24
6- Valoració d'Ateneu Alcari, Deixalles, Càritas Mallorca i Càritas Menorca de les possibilitats que obren les dues lleis.....	pàg. 26
7- Exemples d'altres maneres d'actuar en economia social: Cooperativa SI, empreses d'inserció	pàg. 31
8- Conclusions	pàg.35

ANNEX

- ❖ L39/2006 de Promoció de l'Autonomia Personal i Atenció a les Persones en situació de Dependència
- ❖ L44/2007 per a la Regulació del Règim d'Empreses d'Inserció
- ❖ Decret 123-2001 de regulació de condicions mínimes de centres
- ❖ RD 295/2004 qualificació personal tècnic socio sanitari domicili
- ❖ RD 1379/2008 qualificació personal tècnic socio sanitari actual

1. JUSTIFICACIÓ DE L'ESTUDI

La renovació del Pacte de Toledo aprovada pel Ple del Congrés de Diputats l'octubre del 2003 va expressar en la Recomanació Addicional Tercera la necessitat de configurar un sistema integrat que inclogués des d'una perspectiva global el fenomen de la dependència.

Així mateix, la Comissió va considerar necessària una regulació on es recollís la definició de dependència, la situació actual de la seva cobertura, els reptes previstos i les possibles alternatives per a la seva protecció.

Aquesta necessitat expressada ve reforçada per l'important augment de la població dependent. Les persones majors de 65 anys a l'Estat espanyol s'han duplicat en els darrers 30 anys, passant de 3,3 milions l'any 1970 a 6,6 milions el 2000; el col·lectiu de població major de 80 anys també s'ha duplicat en els darrers 20 anys i els índexs de supervivència en malalties cròniques també han augmentat.

Fins ara l'Administració Pública havia tingut una certa presència en l'àmbit de l'atenció de la gent major, malgrat que aquesta ha estat del tot insuficient recaient durant molts d'anys el pes realment important a sobre de les famílies i, especialment de les dones.

Les entitats del Tercer Sector hi han intervingut, intentant arribar allà on l'administració no ho feia, però amb el canvi del model de família i la incorporació de les dones en el mercat de treball s'ha fet imprescindible una revisió de tot el sistema.

En el cas de l'atenció a discapacitats, la presència dels Serveis Públics ha estat pràcticament nul·la i han estat les entitats socials les que tradicionalment han assumit l'assistència a aquest col·lectiu.

Amb l'aparició de la Llei de Dependència s'amplia un espai que les entitats de l'economia social i les empreses d'inserció, aprofitant tota la seva experiència i *know how*, volen analitzar per saber quins dels serveis que la Llei de Dependència preveu poden desenvolupar -ja sigui en solitari o en

col·laboració amb altres entitats-, en quines condicions i quins requeriments necessiten.

Per altra banda, la creació de la figura de les empreses d'inserció (EI), que a les Illes Balears encara no s'ha regularitzat, suposa també canvis en el sector.

Amb aquest estudi s'ha pretès fer una aproximació a les oportunitats que les dues lleis obren per a les entitats del Tercer Sector i fer un diagnòstic de la situació actual per conèixer les voluntats i capacitats d'aquestes entitats a l'hora d'afrontar els nous reptes, així com les exigències que pot comportar la gestió d'aquests serveis a nivell tècnic, formatiu i professional.

2. METODOLOGIA

Per a la realització d'aquest estudi s'han utilitzat diferents tècniques d'investigació.

- a) Per una banda, s'han analitzat en detall les dues lleis objecte d'estudi (L39/2006 de Promoció de l'Autonomia Personal i Atenció a les Persones en situació de Dependència i L44/2007 per a la Regulació del Règim d'Empreses d'Inserció) a través del que s'anomena "desk research";
- b) i, per l'altra, s'han realitzat entrevistes en profunditat als agents implicats. En aquest sentit, s'han realitzat un total de 14 entrevistes a experts, a responsables d'entitats del Tercer Sector i a responsables polítics en matèria de Dependència de les Illes Balears.

Així, s'han realitzat entrevistes a:

- Antoni Pons. REAS Balears
- Nacho González. Red Anagos-Canàries
- Carlos Askunze. REAS Euskadi
- Carlos Rey. REAS Navarra
- Luis María López Aranguren. Fundación Tomillo
- Pilar Ponce. Ateneu Alcari
- Margalida Maria Riutort. Càritas Mallorca
- Miquel Puigròs. Fundació Deixalles
- Miquel Àngel Maria. Càritas Menorca
- Andreu Horrach. Director General de Planificació i Formació de Serveis Socials
- Joan Manel Rosa. Director General d'Atenció a la Dependència
- Jaume Mesquida. Direcció General d'Atenció a la Dependència
- Ferran Bellver i Joana Pons. Cooperativa SI
- Trinitat Sánchez. Intress Mallorca

Pràcticament en tots els casos, les entrevistes han estat presencials, seguint un guió semi-estructurat i essent gravades en suport d'àudio. Només els casos de Càritas Menorca i d'Intress el sistema de recollida d'informació ha estat diferent. En el cas de Càritas Menorca s'ha fet a través del correu electrònic i en el d'Intress via telefònica.

El guió de les entrevistes ha variat en funció del subjecte al que s'ha entrevistat, constituint, en tot cas, l'eix vertebrador de les entrevistes els següents punts:

- paper que podran desenvolupar les entitats del Tercer Sector amb el desplegament de la Llei de Dependència
- paper de l'administració per a afavorir la presència de les entitats del Tercer Sector
- valoració de l'empresa d'inserció com a figura adient per a oferir serveis de la Llei de Dependència
- predisposició de les entitats del Tercer Sector a crear empreses d'inserció per a oferir els serveis previstos a la Llei de Dependència.

Tot això ha servit per recollir informació de tots els agents implicats i poder fer un ampli diagnòstic de la situació actual.

3. L39/2006 DE PROMOCIÓ DE L'AUTONOMIA PERSONAL I ATENCIÓ A LES PERSONES EN SITUACIÓ DE DEPENDÈNCIA

3.1. Anàlisi de contingut

La *Llei de Promoció de l'Autonomia Personal i Atenció a les Persones en Situació de Dependència* pretén convertir-se en el quart pilar de l'Estat del Benestar, juntament amb l'educació, la sanitat i el sistema de pensions. Malgrat aquesta voluntat, hi ha determinades opinions que recorden que la llei no engloba tots els segments de població potencialment dependent, deixant fora, per exemple, els casos de persones en situació de marginació social cronificada, que depenen d'institucions d'assistència a les necessitats bàsiques, com poden ser els albergs o els centres d'acollida. En tot cas, l'avenç que suposa la llei és evident i per primera vegada es genera a l'Estat espanyol un dret subjectiu en aquest àmbit que cada individu pot reclamar, en cas de veure's privat d'ell, davant els tribunals.

La Llei regula les condicions bàsiques per a garantir l'autonomia personal i l'atenció a les persones en situació de dependència. En aquest sentit, es garanteix el dret de les persones en situació de dependència a accedir en condicions d'igualtat a les prestacions i serveis previstos en la Llei. Aquesta protecció serà prestada en tres nivells (article 7 de la Llei):

1. Protecció mínima establerta per l'Administració General de l'Estat.
2. Protecció acordada per convenis entre l'Administració General de l'Estat i l'Administració de cada una de les Comunitats Autònomes.
3. Nivell addicional de protecció establert per cada Comunitat Autònoma.

Les competències de les Comunitats Autònomes en el sistema, a més de la potestat de definir uns nivells de protecció addicionals als comuns a tot l'Estat, són les següents (extracte de l'article 11 de la llei):

- a) Planificar, ordenar, coordinar i dirigir els serveis de promoció de l'autonomia personal i d'atenció a les persones en situació de dependència.
- b) Gestionar els serveis i recursos necessaris per a la valoració i atenció de la dependència.
- c) Establir els procediments de coordinació socio sanitària.
- d) Crear i actualitzar el Registre de Centres i Serveis, facilitant l'acreditació que garanteixi el compliment dels requisits i estàndards de qualitat.
- e) Assegurar l'elaboració dels corresponents Programes Individuals d'Atenció (PIA).
- f) Inspeccionar i sancionar els incompliments sobre requisits i estàndards de qualitat dels centres i serveis i respecte els drets dels beneficiaris.
- g) Avaluar periòdicament el funcionament del Sistema.
- h) Aportar a l'Administració General de l'Estat la informació necessària per a l'aplicació dels criteris de finançament establerts.

La participació de les Entitats Locals es limita a la gestió dels serveis d'atenció a les persones en situació de dependència, sempre dins les competències que la legislació vigent els atorga, i la participació en el Consell Territorial del Sistema per a l'Autonomia i l'Atenció a la Dependència.

Així doncs, es pot observar que pràcticament tota la responsabilitat sobre la gestió i execució dels serveis establerts en aquesta Llei recau sobre les Comunitats Autònomes. En el cas de les Illes Balears, com que les competències en Serveis Socials estan transferides en bona part als Consells Insulars des de l'any 2001, correspon al Govern Balear regular els principis generals del sistema per tal de garantir una mínima uniformitat en la prestació dels serveis a nivell interinsular. Després cada Consell Insular regularà sobre aquest marc general.

Les prestacions d'atenció a la dependència tant poden tenir el caràcter de servei com ser prestacions econòmiques, encara que les prestacions econòmiques es donaran sempre que no sigui possible la prestació dels serveis a través de l'oferta pública de la Xarxa de Serveis Socials de la Comunitat Autònoma i aniran destinades a cobrir les despeses de ser atès, fora del sistema públic, per una entitat o centre acreditat per a l'atenció a la dependència.

Existeixen cinc grups de serveis socials de promoció de l'autonomia personal i d'atenció a la dependència:

- a. Serveis de prevenció de les situacions de dependència i de promoció de l'autonomia personal
- b. Servei de teleassistència
- c. Servei d'ajuda a domicili
 - i. Atenció a les necessitats de la llar
 - ii. Atencions personals
- d. Servei de centre de dia i de nit
 - i. Centre de dia per a majors
 - ii. Centre de dia per a menors de 65 anys
 - iii. Centre de dia d'atenció especialitzada
 - iv. Centre de nit
- e. Servei d'atenció residencial
 - i. Residència de gent gran en situació de dependència
 - ii. Centre d'atenció a persones en situació de dependència, en funció dels diferents graus de discapacitat

Tots aquests serveis estan englobats dins la Xarxa de Serveis del Sistema per a l'Autonomia i l'Atenció a la Dependència, a través d'una xarxa formada per centres públics, centres privats, especialment els del Tercer Sector, i els centres i serveis privats no concertats que prestin serveis d'aquestes

característiques, que, en tot cas, hauran d'estar acreditats pel Govern Balear si volen formar part de la xarxa¹.

La **prevenció de situacions de dependència** es farà a través d'actuacions de promoció de condicions de vida saludables, programes específics de caràcter preventiu i de rehabilitació dirigits a persones majors, persones amb discapacitat i a afectats per processos d'hospitalització complexos (art. 21).

El servei de **teleassistència** va dirigit a aquelles persones que ho tinguin establert en el seu PIA i que no rebin serveis d'atenció residencial. Es tracta d'un servei d'assistència per a situacions concretes.

El **Servei d'Ajuda a Domicili** inclou serveis relacionats amb l'atenció de les activitats de la llar i serveis relacionats amb l'atenció personal per ajudar a realitzar les activitats de la vida diària.

El **Servei de Centre de Dia o de Nit** ha d'oferir una atenció integral durant el període diürn o nocturn amb l'objectiu de millorar o mantenir el millor nivell possible d'autonomia personal i donar suport a les famílies i als cuidadors.

El **Servei d'Atenció Residencial** ofereix serveis continuats de caràcter personal i sanitari en centres propis de les Administracions Públiques o centres concertats.

Segons la Llei hi ha tres graus de dependència: moderada, severa i gran dependència, en funció de les necessitats que arriba a tenir la persona dependent. La valoració de la situació de dependència es realitzarà seguint un barem acordat en el Consell Territorial del Sistema per a l'Autonomia i l'Atenció a la Dependència i establirà uns criteris objectius de valoració del grau d'autonomia de la persona.

La responsabilitat dels òrgans de valoració recau en cada Comunitat Autònoma, encara que en el cas balear és una competència transferida als Consells Insulars i, per tant, seran aquests els encarregats de fer les valoracions sempre directament, sense poder delegar, contractar o concertar empreses privades per dur a terme aquesta tasca.

¹ A dia d'avui encara s'estan definint els criteris d'acreditació dels centres entre el govern autonòmic i el govern central.

Una vegada feta la valoració, es reconeixerà el dret del dependent a una sèrie de serveis i prestacions segons el grau de dependència i s'establirà un Programa Individual d'Atenció (PIA) adequat a les seves necessitats. El finançament d'aquest PIA serà a càrrec de l'Administració Pública i els beneficiaris hi participaran segons el tipus i cost del servei i la seva capacitat econòmica personal. En tot cas, el fet de no disposar de recursos econòmics no serà motiu per quedar exclòs de la cobertura del sistema.

Per tal de garantir la qualitat del sistema, s'hauran de fixar una sèrie de criteris comuns d'acreditació de centres i serveis, amb uns indicadors de qualitat que permetin l'avaluació, la millora continuada i l'anàlisi comparada dels centres i serveis.

Finalment, els professionals i cuidadors hauran de tenir la formació bàsica i adequada per poder desenvolupar les seves tasques. Aquestes qualificacions s'obtenen a través de la formació professional reglada i consta bàsicament de tres titulacions recollides en el BOE: tècnic auxiliar d'infermeria, tècnic sociosanitari a domicili i tècnic sociosanitari per a residències (RD 1379/2008, publicat el 9 de setembre)².

² S'adjunten a l'Annex

2.2. Estat actual de la implementació a les Illes Balears

La llei 14/2001 d'atribució de competències als Consells Insulars en matèria de serveis socials i seguretat social va transferir a cada Consell Insular la competència en matèria de control administratiu d'entitats, serveis i centres de serveis socials. Des del Govern de les Illes Balears s'estan recopilant tots els expedients de persones que sol·liciten els ajuts que ofereix la Llei. Actualment han entrat fins a 14.000 expedients dels quals una part està pendent de valoració, uns altres s'han valorat i a un tercer grup ja se li ha aplicat un PIA (aprox. 2.000).

Per tal d'organitzar adequadament tots els processos, des de la recollida d'expedients fins al PIA, des del Govern s'està impulsant un pacte amb els consells i tota la resta d'organismes públics implicats.

Una de les millores que es cerca és la creació d'una única xarxa de serveis relacionats amb la Llei de Dependència. En aquest sentit, la porta d'entrada als serveis socials recollits en la Llei de Dependència serà a través de l'assistència primària que ofereixen els Ajuntaments, que són l'administració més propera a la ciutadania.

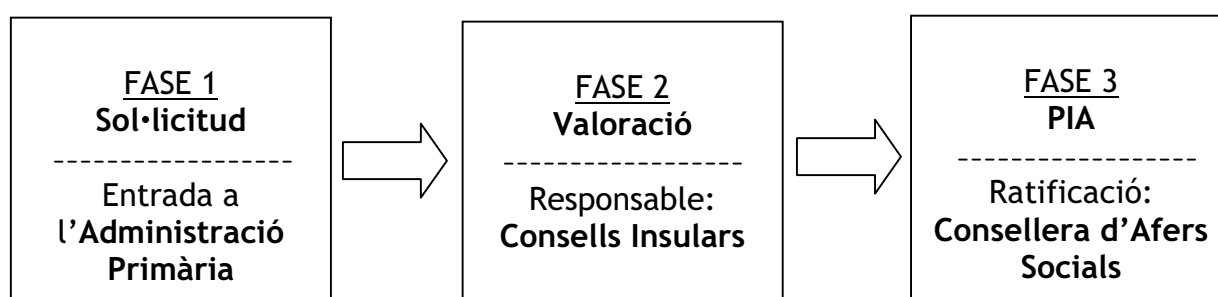
Des del Govern es traspasaran uns 50 treballadors/es socials als ajuntaments per tal de reforçar l'atenció primària i ajudar en tots els casos de serveis socials que sorgeixin, així com també els que s'engloben dins de la Llei de Dependència. A canvi, els treballadors/es socials que ara ja depenen dels ajuntaments també tractaran els casos relacionats amb la dependència. Per poder dur a terme aquestes noves funcions, el Govern formarà tots els treballadors/es socials, posant especial èmfasi en els dels municipis de més de 20.000 habitants.

Aquest pacte també passa per un acord amb els quatre Consells Insulars per tal d'ordenar el parc de residències i centres de dia i permetre la creació d'una xarxa pública d'aquest tipus de centres per atendre la gent inclosa dins els serveis de la Llei de Dependència.

Per tant, el procediment serà el següent:

- Entrada de la sol·licitud pel canal més convenient, preferentment els Ajuntaments.
- Valoració i avaluació de cada cas per part de cada Consell Insular.
- Aplicació del Programa Individual d'Atenció en qualsevol dels centres però sufragat pel Govern de les Illes Balears.

Procés de Concessió d'Ajuts en Dependència

Atès que ja existeix una xarxa de centres de dia i residències públiques, el Govern l'aprofitarà ocupant places en les residències municipals per gent del mateix municipi o dels voltants que rebin l'ajuda de la Llei de Dependència. A canvi, assumirà els costos de la plaça, de manera que els Ajuntaments, que són els qui fins ara els havien d'assumir, en sortiran beneficiats. En tot cas, cada Ajuntament hauria de reservar-se algunes places per poder atendre els casos de persones que no entren dins la Llei de Dependència però que necessiten estar en un centre d'aquestes característiques.

En el cas de què hi hagi centres privats o concertats que vulguin pertànyer a la xarxa, hauran d'aconseguir l'acreditació del Govern Balear. A dia d'avui, aquestes acreditacions estan en fase de definició i negociació entre el govern autonòmic i el govern central.

L'alternativa a no poder disposar de la xarxa pública de residències és la de donar un xec al dependent per tal que l'interessat/da cerqui un centre, públic

o privat, on l'admetin. Aquesta alternativa està reflectida a la Llei, però tan sols com a darrera opció.

Per tal de garantir un correcte funcionament de tot el procés, s'està establint un catàleg que permetrà que tots els treballadors/es socials estiguin informats al moment de les vacants que hi ha en totes les residències, de manera que en el mateix moment d'atendre un dependent podran reservar plaça en la residència més propera. Aquest fet hauria d'eliminar possibles suspicàcies i fer absolutament transparent el procediment d'assignació de places en els centres.

Actualment s'està fent el catàleg de dependència, recopilant totes les residències de la Fundació per la Dependència i totes les residències i centres de dia dels Consells i del Govern. Un cop fet el catàleg es farà un llistat amb les places lliures de cada lloc amb l'objectiu de tenir-lo sempre actualitzat i poder oferir les places a través d'una central de reserves a la qual tindran accés els treballadors/es socials.

En tot el procés es fa evident la preferència de les administracions públiques per apostar per centres i no només per un model assistencial a domicili. Aquesta aposta es deu a que té els següents avantatges:

- No és només un servei assistencial, sinó que fa una funció recuperadora.
- El cost d'una ajuda a domicili de vuit hores de durada és massa alt i surt molt més a compte econòmicament el cost de l'atenció en un centre.
- En tot cas, pel que fa a centres de dia, es recomana que estiguin ben integrats en els centres dels municipis, per tal de facilitar la interacció dels seus ocupants amb el dia a dia del carrer.

Cal destacar que el Govern Balear té previstes inversions per construir nous centres de dia i residències públiques³ així com augmentar l'oferta formativa reglada de formació professional destinada a formar tècnics socio-sanitaris per a residències i per atenció domiciliària. Aquesta formació es farà en col·laboració amb la Universitat de les Illes Balears.

En aquest sentit, actualment a les Illes Balears falten molts tècnics que tinguin la qualificació adient per oferir els serveis de dependència, que, segons el Ministeri de Treball s'assoleix a través de tres titulacions: Tècnic auxiliar d'infermeria, Tècnic socio-sanitari en el domicili i Tècnic socio-sanitari en situacions.

L'any 2011 els titulats han de representar el 35% de les plantilles dels centres, però aquest objectiu es preveu inabastable i els centres que no disposin d'aquest percentatge s'hauran d'acollir a una clàusula. Aquesta clàusula afecta els centres amb el certificat de servei públic, que permetrà que el percentatge de titulats es redueixi a la meitat.

³ Els requisits que han de tenir els centres per a la seva obertura i funcionament apareixen recollits al Decret 123/2001. Està adjuntat a l'Annex.

2.3. Oportunitats que genera per a les entitats del Tercer Sector

Actualment les entitats del Tercer Sector són bàsiques en la prestació de serveis en el camp de l'atenció als discapacitats ja que ofereixen el 100% de l'oferta assistencial. En canvi, el camp de l'oferta assistencial per a la tercera edat està en mans o bé privades, o bé de les administracions públiques tot i que representa el 75% dels casos de dependents.

L'obertura del Centre Joan Crespí suposarà el primer centre públic d'atenció a discapacitats i un exemple de concurs on les entitats del Tercer Sector podrien presentar-se per obtenir-ne la gestió, ja que una vegada adjudicat es firmarà un conveni amb l'empresa adjudicatària per tal que garanteixi una sèrie de criteris socials a l'hora d'oferir cada un dels serveis. Un exemple podria ser que en el servei de neteja hi hagués un percentatge determinat de dones procedents dels serveis socials.

En tot cas, el principal camp d'actuació per a les entitats del Tercer Sector es generarà en la gestió de residències i centres de dia, en la prestació de serveis relacionats indirectament amb la Llei de Dependència, com poden ser serveis de jardineria i hostaleria, i també hi haurà oportunitats per oferir serveis d'ajuda domiciliària.

Finalment, un altre camp en el qual les entitats del Tercer Sector poden implicar-se és el de l'oferta de mòduls formatius que puguin ser homologats a nivell estatal. El RD 1379/2008⁴ sobre formació per tècnic socio sanitari per a residències i el RD 295/2004 que regula la formació de tècnic socio sanitari a domicili, són el marc sobre el qual les entitats del Tercer Sector que ofereixen formació als seus usuaris haurien de plantejar els itineraris formatius que ofereixen. Així, si per assolir algun dels títols formatius és necessari cursar un determinat nombre de mòduls, des de les entitats s'haurien d'oferir mòduls que fossin convalidables o homologables per a l'assoliment del títol en qüestió.

⁴ A l'annex s'adjunten els dos decrets on es defineixen els perfils professionals demandats

En cas que no es produís l'homologació dels cursos o mòduls oferts, les persones usuàries de les entitats del Tercer Sector podrien rebre una formació que no els permetria poder exercir una professió en el mercat lliure ja que no disposarien del perfil demandat. En tot cas, de les converses amb les diverses entitats de les Illes Balears, aquesta adaptació es percep com a necessària i ja s'estan donant passos per a obtenir l'homologació de les seves accions formatives.

Per altra banda, amb el canvi de reglamentació a nivell europeu que ha estat transposat en la normativa estatal a través de la nova Llei General de Contractes de les Administracions Públiques (L30/2007), en un concurs públic, només en el cas en què hi hagi igualtat en el preu, les entitats del Tercer Sector tindran avantatge per sobre de les empreses privades.

Aquesta dificultat, però, no és un obstacle insalvable, com demostren els casos ja existents d'entitats com Intress o Creu Roja que gestionen centres de dia i residències arreu de les Illes Balears. I és que les clàusules socials són els elements afavoridors als quals s'han d'agafar les entitats socials per tenir una certa avantatge per davant de les empreses privades. En tot cas, sí que és bàsica una millora organitzativa de les entitats per tal de reduir costos de manera que puguin competir amb les empreses privades. Cal destacar que aquesta reducció de costos s'hauria de realitzar sense precaritzar la mà d'obra ni les condicions laborals de les plantilles.

En l'àmbit de l'oferta complementària de serveis a la dependència s'engloben serveis com la restauració, la neteja i la jardineria en centres, que actualment ja poden ser (i són) oferts per entitats del Tercer Sector. Amb tot, amb l'entrada en vigor dels nous centres de la Llei de Dependència, també creixerà la possibilitat d'ampliar els centres on oferir els serveis. A més, si des de les Administracions Públiques s'exigeixen determinades clàusules socials a les empreses encarregades de la gestió dels centres a l'hora de subcontractar aquests serveis, les possibilitats d'obtenir-los és real. Qüestionats sobre aquest fet, els responsables polítics afirmen estar a favor de la presència de clàusules socials que garanteixin beneficis socials a l'hora de la prestació dels serveis, però recorden que les empreses privades també

tenen capacitat per complir-les. Així, per exemple si un servei de neteja ha de ser realitzat per un 30% de dones amb problemes procedents dels serveis socials, s'optarà per l'oferta que garanteixi això i que, al mateix temps sigui millor econòmicament. És a dir, s'ignora totalment la voluntat de servei de les entitats del Tercer Sector i el fet que siguin socialment més justes, i se les iguala a les empreses privades amb voluntat de lucre.

En el camp de l'oferta de serveis d'ajuda domiciliària també s'obre una porta per on les empreses del Tercer Sector poden ampliar el seu àmbit d'actuació. En aquest segment, com en la resta dels comentats fins ara, la figura de les empreses d'inserció també pot ajudar molt en la prestació dels serveis. El perfil clàssic que tenen les persones encarregades d'aquest servei: és el d'un sector format per dones de mitjana edat amb baix nivell d'estudis i risc d'exclusió social i, en genèric, són potencials usuàries dels itineraris que pot crear una empresa d'inserció.

La figura de les empreses d'inserció, permetrà marcar uns itineraris a les persones derivades de serveis socials que en un màxim de tres anys hauran de ser capaces d'entrar al mercat de treball lliure o ser contractades com a personal ordinari dins de la mateixa empresa. En tot cas els itineraris han d'estar molt ben establerts i no es poden cremar etapes massa ràpidament, ja que el servei ofert a les persones dependents ha de ser de qualitat. En certa manera és un risc i alguns experts⁵ no veuen massa viable que les persones dependents siguin ateses en el seu domicili per treballadores que també són dependents, encara que en una altra forma.

⁵ *Luis López Aranguren, en les jornades sobre Empreses d'Inserció organitzades per REAS va manifestar clarament aquest punt de vista.*

4. L44/2007 PER A LA REGULACIÓ DEL RÈGIM D'EMPRESES D'INSERCIÓ

4.1. Anàlisi de contingut. Aspectes més rellevants de la Llei

La Llei d'Empreses d'Inserció té per objecte regular el règim jurídic de les empreses d'inserció i establir unes pautes per promoure la inserció laboral de persones en situació de risc d'exclusió social al mercat de treball ordinari.

A la Llei s'especifiquen quins són els col·lectius considerats en risc d'exclusió (perceptors de RMI, joves procedents d'Institucions de Protecció de Menors, persones amb trastorns de drogodependència, etc) i s'exigeix per a tots ells que estiguin inscrits als Serveis Públics d'Ocupació i que la seva situació de risc estigui acreditada pels Serveis Socials Públics competents.

La forma jurídica de les empreses d'inserció ha de ser la de societat mercantil o societat cooperativa legalment constituïda i que proporcioni als seus treballadors/es com a part dels seus itineraris d'inserció processos normalitzats i assistits de treball remunerat, formació en el lloc de feina, habituació laboral i social.

A més a més, aquestes empreses han de complir un seguit de requisits, el compliment dels quals ha de ser validat per l'Òrgan Administratiu competent de la Comunitat Autònoma, que serà qui li donarà o no la qualificació d'empresa d'inserció.

Els requeriments que preveu la llei per a què una empresa esdevingui empresa d'inserció són:

- a) Han d'estar participades o promogudes per una o varies entitats promotores⁶. Aquesta participació ha de ser de com a mínim el 51% en el cas de les societats mercantils mentre que en el cas de les societats cooperatives o laborals s'ha de situar en els límits màxims recollits en les legislacions que s'apliquin als socis col·laboradors o associats.

⁶ S'entén per a entitats promotores a les entitats sense ànim de lucre, incloses les de Dret Públic, les associacions sense fins lucratius i les Fundacions, l'objecte social de les quals contempli la inserció social de persones especialment desfavorides, que promoguin la constitució d'empreses d'inserció.

- b) Han d'estar inscrites al Registre corresponent a la seva forma jurídica, així com al Registre Administratiu d'Empreses d'Inserció de la Comunitat Autònoma.
- c) Han de mantenir un percentatge de treballadors/es en procés d'inserció de com a mínim el 30% durant els tres primers anys d'activitat i de com a mínim el 50% del total de la seva plantilla a partir del quart any, no podent ser el número d'aquests inferior a dos.
- d) No han de realitzar activitats econòmiques diferents a les del seu objecte social.
- e) Han d'aplicar, com a mínim, el 80% dels seus resultats o excedents de cada exercici a la millora o ampliació de les seves estructures productives i d'inserció.
- f) Han de presentar anualment un Balanç Social de l'activitat de l'empresa que inclogui la memòria econòmica i social, el grau d'inserció en el mercat laboral ordinari i la composició de la plantilla, informació sobre les tasques d'inserció realitzades i les previsions pel proper exercici.
- g) Comptar amb els mitjans necessaris per a complir amb els compromisos derivats de la inserció socio-laboral.

Per altra banda, la Llei també preveu tot un seguit de mesures que poden adoptar les administracions públiques per promoure i afavorir la creació de les empreses d'inserció. Entre aquestes destaquen ajudes financeres per a l'adaptació als requisits anteriorment esmentats, bonificacions en les quotes de la Seguretat Social per a la contractació del personal pertanyent als col·lectius de risc, compensacions econòmiques als sobre costos laborals derivats dels processos d'inserció, etc.

A partir d'aquí la Llei regula molts altres aspectes relacionats amb la relació entre les empreses d'inserció i les Administracions Públiques, remarcant en aquest sentit la coordinació que hi ha d'haver tant entre els Serveis Socials com entre els Serveis d'Ocupació; amb les relacions laborals que s'han d'establir amb els treballadors/es en risc d'exclusió amb un contracte mínim

d'1 any i màxim de 3 anys; i amb les infraccions i sancions amb què es poden penalitzar als empresaris titulars de les empreses d'inserció.

4.2. Estat d'implementació a les Illes Balears

A les Illes Balears estam pendents que la Conselleria de Treball aprovi el Decret Autonòmic d'Empreses d'Inserció. Les previsions són que es pugui iniciar la seva tramitació, d'uns sis mesos de duració, a finals de desembre de 2008.

Per a 2009 també es té previst publicar una convocatòria de subvencions per a empreses d'inserció.

Quant al registre autonòmic d'empreses d'inserció, aquest ja es troba operatiu, per la qual cosa ja es pot sol·licitar la qualificació i inscripció.

4.3. Les empreses d'inserció (EI): un mecanisme per actuar en economia social

La creació d'EI respon a una opció econòmica-filosòfica. És a dir, sorgeix de la voluntat de les entitats del Tercer Sector d'intervenir en economia, però de fer-ho d'una manera diferent, tenint sempre en el punt de mira a les persones, l'entorn i la xarxa social.

Amb les EI s'intenta aconseguir l'ocupació d'aquells segments de la població que, per les seves circumstàncies personals, es troben en risc d'exclusió. El seu objectiu és desenvolupar itineraris de cara a incrementar la seva ocupabilitat.

Molt sovint les dades econòmiques parlen de la "Plena Ocupació Tècnica" i s'utilitza precisament aquest concepte perquè en la plena ocupació no es té en compte l'aproximament 5% de la població que ni en temps de bonança econòmica pot trobar feina; es tracta d'aquella gent que un empresari per molt que necessiti mà d'obra mai contractarà.

L'empresa d'inserció laboral dignifica molt els seus usuaris pel fet de donar-los un contracte laboral. El fet de sentir-se part d'una activitat productiva, des del punt de vista terapèutic és imprescindible, és un procés de pràctica en la qual la gent demostra les seves capacitats de desenvolupar, transformar i també de constituir relacions i xarxa amb altres.

Un adequat sistema de treball de les EI ha de tenir una metodologia molt clara i sempre ha de funcionar per competències. És a dir, cal conèixer quins són els perfils competencials dels llocs de feina als quals estan enfocats i han d'ajudar els seus usuaris a adquirir aquestes competències. A més, dins un mateix procés s'hi inclouen molts recursos diferents: formació, seguiment, assessorament i ocupació; es tracta de processos seqüenciats i on cada persona és amo del seu propi procés, ningú la dirigeix, sinó que és aquesta persona la que va prenent decisions i avançant. Això, sens dubte, serà el fet que distingirà les EI de les empreses ordinàries, és el seu valor afegit.

L'El configura per les entitats socials una nova forma de fer i pensar les coses. És un concepte amb el qual les entitats socials entren en l'economia, en una nova economia i amb uns nous conceptes econòmics i caldrà que s'adeqüin als canvis a tots els nivells.

Així doncs, un darrer aspecte destacable és que permet que les entitats tinguin els seus propis recursos i que depenguin d'elles mateixes per actuar.

Tots aquests canvis hauran de permetre a les empreses d'inserció competir en el mercat lliure on hauran de recórrer a una bona organització interna per tal de poder competir amb empreses convencionals que oferiran com a principal reclam els seus baixos costos.

5. LES EMPRESES D'INSERCIÓ: UN RECURS ADIENT PER ACTUAR EN LLEI DE DEPENDÈNCIA?

Les empreses d'inserció no són ni han de ser l'únic mecanisme per actuar en economia social o solidària. L'aprovació de la Llei és un petit avenç en la lluita per la cohesió social i per una societat sense fractures i, en cap cas s'ha d'interpretar com una meta.

Hi ha diversitat d'opinions a l'hora de valorar si les empreses d'inserció són el recurs més adient per oferir els serveis que ofereix la Llei de Dependència.

- Una corrent d'opinió considera que les empreses d'inserció són més adequades per oferir un tipus de servei que requereixi mà d'obra intensiva, com podrien ser serveis de neteja, manteniment, jardineria, cuina, bugaderia, residus, construcció, etc, més que no pas serveis de proximitat. S'argumenta que en aquests darrers és on es necessita un personal més format i on existeix una relació directa amb el "client". Hi ha un cert recel ja que es considera que les possibilitats d'incompliment de la relació laboral són elevades i que això implica un dany sobre la persona dependent i la qualitat del servei. Per això, diuen, és important estudiar molt bé el sector. Els estudis de viabilitat han de contemplar aquesta variable.
- Per altra banda, hi ha qui defensa que les persones procedents d'itineraris integrats d'empreses d'inserció sí que poden oferir serveis a les persones dependents per diverses raons. En primer lloc, perquè s'entén que quan el treballador/a de l'empresa d'inserció comença a tenir contacte amb les persones dependents és perquè ja ha arribat a una fase del seu procés on ha demostrat l'assoliment de les competències necessàries per fer-ho. En segon lloc, perquè depèn del tipus de col·lectiu al qual pertanyi el treballador/a. No és el mateix que sigui una persona que vingui d'una situació de desestructuració familiar o de drogodependències, que una altra que sigui immigrant intentant trobar un lloc en la seva nova societat. Finalment,

al·ludeixen que tot depèn de la persona en qüestió i del grau de responsabilitat que tingui.

Així mateix, s'ha de tenir en compte que a les empreses d'inserció sempre els serà molt difícil competir amb les empreses ordinàries, a no ser que s'estableixin clàusules socials. Cal recordar que la Llei de Contractes estableix que per a què una entitat social tingui avantatge sobre una empresa ordinària, ha d'oferir com a mínim el mateix preu, i això sovint es fa molt complicat.

I és que si bé amb les empreses d'inserció es generen recursos propis, s'ha de tenir en compte que pràcticament tots els beneficis es reinverteixen i es fa complicat mantenir els costos que suposen els treballadors socials i les persones que fan el seguiment dels processos d'inserció.

Per això és important per a les empreses d'inserció avançar en el tema dels mercats protegits o les clàusules socials.

6. VALORACIÓ DE LES OPORTUNITATS QUE OBREN LES 2 LLEIS A LES ENTITATS DEL TERCER SECTOR

Paper de les entitats del Tercer Sector en la Llei de Dependència

Les entitats del Tercer Sector durant anys han ofert serveis a persones dependents allà on l'administració no arribava. Un clar exemple és en el cas dels discapacitats ja que a dia d'avui no hi ha cap centre públic en funcionament a les Illes Balears que es dediqui a l'atenció d'aquestes persones.

Les entitats han obert un camí i el que elles desitjarien seria continuar en aquest camí aportant tota l'experiència que han anat acumulant. Segons elles l'administració té el deure d'aprofitar el *know how* de les entitats del Tercer Sector que fa anys que estan treballant amb aquest segment de la població.

L'aprovació de la Llei de Dependència ha de permetre donar més solidesa, consistència i professionalització a la feina feta durant tots aquests anys.

A dia d'avui, però, les entitats es mantenen a l'expectativa davant la incertesa de saber com es desenvoluparà la Llei de Dependència i de com s'acabaran de resoldre molts de temes que encara estan pendents de definir. El desplegament de la Llei de Dependència a les Illes Balears està en la seva fase inicial i les entitats encara tenen moltes oportunitats per poder negociar els espais on han de tenir cabuda.

I és que, malgrat que les entitats són conscients que l'imperatiu legal, marcat per la Llei 30/2007 de Contractes del Sector Públic, els obliga a competir en preus amb les empreses privades lucratives, tenen l'esperança que l'administració pública tingui en compte tot el seu bagatge i a través de clàusules socials afavoreixi l'entrada de les entitats del Tercer Sector en el camp dels serveis que preveu la Llei de Dependència.

Oportunitats de negoci que obre la Llei de Dependència

A nivell individual i a curt termini, les entitats entrevistades no es plantegen obrir nous àmbits d'actuació més enllà dels serveis que ja, a dia d'avui, estan oferint. Es parla més d'adaptar-los a les noves necessitats que no obrir noves línies d'actuació.

És a dir, la intenció és entrar en la Llei de Dependència però sense canviar els grans trets que les han caracteritzat durant tota la seva trajectòria. Ara bé, sí que estan predisposades i no només això, sinó que són plenament conscients, de la necessitat d'adaptar-se als nous requeriments que dictamina la Llei de Dependència i a les noves necessitats socials que van sorgint dia a dia.

Així, per exemple, les entitats que fins ara han ofert formació pretenen seguir amb la mateixa línia, sempre adaptant aquesta formació a les noves qualificacions professionals, treballant pel reconeixement oficial de "micromòduls formatius" i estudiant quins col·lectius són els més adequats i/o necessitats per rebre aquesta formació tenint sempre com a objectiu la seva inserció laboral.

Ara bé, aquestes entitats, en solitari, no es plantegen posar-se a gestionar centres de dia, residències o oferir els serveis d'ajuda domiciliària. La seva intenció és fer petites, però fermes, passes dins el marc de la Llei de Dependència.

Per altra banda, a nivell col·lectiu sí que es veuen més opcions d'entrar en nous terrenys. Conjuntament no es descarten les opcions de presentar-se a concursos públics per gestionar centres de dia o residències o oferir a les administracions els serveis d'atenció domiciliària. Això sí, per cap de les entitats aquesta és una prioritat i ho temporalitzen a mig o llarg termini.

En cap cas, però, les entitats es plantegen crear, individual o conjuntament una infraestructura per gestionar els seus propis centres de dia o residències.

Dificultats per oferir els serveis de la Llei de Dependència

Hi ha unanimitat en què el principal problema per a les entitats del 3er sector serà competir amb les empreses privades lucratives, especialment amb les grans empreses multinacionals i d'altres empreses procedents de camps com la construcció, que no tenen tradició en aquest sector i que a poc a poc s'hi estan introduint.

La lliure concurrència és una important barrera que fa que algunes de les entitats pràcticament descartin presentar-se a segons quins serveis, sobretot en els de gestió de residències o centres de dia. Apunten que el que s'ha de fer són estudis de viabilitat per detectar quines són exactament les seves oportunitats i els seus competidors reals per no malgastar esforços preparant projectes sense possibilitats.

Les entitats estan pendents de saber les línies de subvencions que rebran tant per poder-se adaptar als nous requeriments com per poder competir amb les grans empreses lucratives.

Confien que mitjançant les negociacions aconseguixin generar una certa sensibilitat entre els responsables polítics de l'administració competent i que aquests, si bé està clar que no poden eludir la Llei de Contractes, adoptin mesures com per exemple les clàusules socials. Estan convençuts que necessiten fer pressió en aquest sentit i que la millor manera de fer-la és que sigui en xarxa, tots conjuntament.

I és que si el criteri de selecció segueix únicament la Llei de Contractes és evident que les grans empreses privades són molt més competitives que les entitats del 3er sector i poden oferir preus a la baixa. En aquest sentit, des de les entitats també es creu que les administracions tenen l'obligació d'evitar que els nous jaciments de treball que obre la Llei de Dependència es converteixin en un nou col·lectiu de treball precari. Ha d'evitar, per exemple, tornar a caure en la situació en què es troben avui les treballadores de la llar. En aquest sentit, si l'administració afavoreix un mercat totalment desregulat, estarà afavorint aquesta precarització. Per contra, si ajunta l'aprofitament de l'experiència acumulada i reconeguda del Tercer Sector, i la potenciació d'iniciatives d'ocupació que incloguin clàusules socials, de manera que no sols

es cobreixi la demanda de cuidadors personals que crea la llei de Dependència, sinó que aquest treball pugui ser realitzat en un règim laboral digne, el Tercer Sector i l'empresa privada poden, no només no ser adversàries, sinó ser col·laboradores.

Valoració de la possibilitat de crear empreses d'inserció

Cada una de les entitats es planteja d'una manera diferent la possibilitat de crear una empresa d'inserció.

Deixalles té clar que tan bon punt s'aprovi el Decret Autonòmic i es creïn tots els mecanismes, com a mínim Teula farà el canvi de forma jurídica; Càritas Menorca té un projecte força elaborat d'una possible empresa d'inserció per a dones immigrants en situació irregular; mentre que la resta d'entitats tenen idees més vagues de possibles actuacions. Aquestes darreres entitats, si bé és un tema que està a damunt la taula i que s'han plantejat en un moment o altre, no veuen que sigui viable per a elles a curt termini actuar en aquesta direcció.

Amb l'excepció de la possible empresa d'inserció de Càritas Menorca, que sí que va clarament encaminada en aquest sentit, la resta encara veuen més complicat que aquestes noves empreses puguin actuar en el camp de la Llei de Dependència, sobretot quan s'ho plantegen com una opció en solitari.

Així doncs, totes les entitats estan pendents del desenvolupament de la Llei i de veure quines seran les línies d'actuació de l'administració en aquest sentit. En aquest cas, hi ha coincidència en que serà necessària una línia d'ajudes (que la Llei ja preveu) per poder-se adaptar a la nova forma jurídica i poder fer front als sobre costos que implica una empresa d'inserció i així poder competir amb les empreses ordinàries.

Per altra banda, també s'apunta que en cas de crear-se les empreses d'inserció, aquestes també s'han d'intentar obrir al sector privat per diversificar recursos i no ser sempre tan dependents de les subvencions de les administracions.

Valoració de la possibilitat que les diferents empreses d'inserció col·laborin per oferir serveis de la Llei de Dependència

En un determinat moment, s'ha plantejat la possibilitat que per poder ser competitius en l'oferta dels serveis de Llei de Dependència, les possibles empreses d'inserció creades per les entitats del Tercer sector, s'uneixin per col·laborar.

Aquesta opció no ha estat descartada per ningú. Totes les entitats ho veuen com una possibilitat real, però no a curt termini.

En tot cas, però, es planteja com una opció viable el fet que cada empresa d'inserció aportí el seu bagatge en els diferents camps d'actuació, com poden ser neteja, formació sociosanitària i cuina.

No s'ha parlat de quina fórmula jurídica es podria seguir a l'hora de col·laborar, ja que, ara per ara, es tracta més d'una vaga intenció que no d'una voluntat clara i manifesta.

7. EXEMPLES D'ALTRES MANERES D'ACTUAR EN ECONOMIA SOCIAL

S'ha fet una anàlisi de dues entitats del Tercer Sector que no pertanyen a REAS i que són molt diferents entre sí però que són també un exemple d'èxit en la gestió dels seus recursos, obtenint la gestió de diferents centres de dia o residencials.

La Cooperativa SI és d'àmbit local i es limita al municipi de Campanet, de poc menys de 3.000 habitants, on gestiona el centre de dia municipal.

Intress és una entitat anomenada d'utilitat pública i actua a Catalunya, Madrid i les Illes Balears, gestionant en total 107 serveis o centres enfocats a diversos col·lectius dependents: gent major, discapacitats, malalts mentals, etc.

L'interès d'aquesta anàlisi rau en identificar les dificultats en què es troben aquestes entitats per actuar en Llei de Dependència i també en mostrar les solucions imaginatives que proposen davant les necessitats emergents que van sorgint en la societat actual.

COOPERATIVA SI

La Cooperativa SI (Cooperativa Servei de Suport i Accessibilitat) és una cooperativa sense afany de lucre que es crea l'any 2000 a Campanet amb la idea d'oferir serveis alternatius en els àmbits on l'administració no arribava, centrant l'atenció especialment en el col·lectiu de discapacitats. Va néixer amb la voluntat de desenvolupar iniciatives de treball en suport, de turisme accessible, de crear el Club de Ciutadans Actius, entre d'altres, però per les dificultats d'aconseguir finançament, de moment, no tot ha estat possible.

Malgrat tot, a dia d'avui la cooperativa està integrada per 10 treballadors/es i 6 socis cooperativistes i gestiona dos projectes importants; per una banda, el Centre de Dia de Campanet i, per l'altra, el Club de Ciutadans i Empresaris Actius (www.clubcea.com).

En totes les seves actuacions, la filosofia de la cooperativa és mantenir a les persones amb necessitat de suport el màxim temps possible en el seu entorn natural de convivència, intentant evitar, sempre que sigui possible, la seva institucionalització ja que parteixen de la idea que els centres especials i altres dispositius semblants segreguen més que integren i ells defensen la idea de treballar en la comunitat, oferint suport en l'entorn on viuen les persones.

La gestió del Centre de Dia la varen aconseguir després de presentar-se al concurs públic convocat per l'Ajuntament amb qui ja havien tingut contactes i negociacions prèvies en les quals s'havia arribat al compromís que tota la gent que es contractaria per a la gestió del centre de dia seria del municipi. En tot cas, el concurs els va resultar favorable perquè van ser l'opció més econòmica d'entre tots els candidats. Entre els seus competidors hi havia altres entitats sense ànim de lucre com Intress o la Creu Roja. No se sap si també hi van participar empreses privades.

Malgrat que la gestió la porta la Cooperativa SI, l'Ajuntament col·labora activament en temes com la neteja, el servei de menjador i el transport. Així, la cooperativa es centra amb la gestió dels serveis personals.

Per altra banda, el Club CEA és una iniciativa dirigida a persones discapacitades que es va posar en funcionament l'any 2007. Són els mateixos discapacitats els que gestionen el Club i la idea és que, amb l'ajuda d'assistents personals, puguin viure amb independència la seva vida.

La cooperativa contracta aquestes persones amb la intenció que passin a ser socis cooperativistes i així passen de ser subjectes receptors de serveis a ser individus que contracten als seus propis assistents personals. En aquests moments, els membres del Club estan fent un mòdul en el que presenten les seves necessitats i fan conferències a la UIB per obtenir voluntariat.

Malgrat no ser empresa d'inserció i no plantejar-se convertir-s'hi quan el Decret Autonòmic estigui aprovat, el Club CEA també actua com a instrument

per fer treball en suport de discapacitats i coordina insercions laborals amb empreses ordinàries.

Malgrat que la gestió del Centre de Dia de Campanet i el Club CEA siguin les seves dues principals activitats a dia d'avui, des de la cooperativa es plantegen altres iniciatives de cara al futur:

- Oferir atenció domiciliària. És un tema complicat pel tema del finançament i, ara com ara, només s'ho plantegen com a viable si s'aconsegueix un cofinançament amb l'administració. El plantejament seria que les persones interessades es fessin sòcies de la cooperativa, que anessin pagant una quota i que a partir dels 60 o 70 anys, quan necessitin ajuda i atenció es puguin beneficiar dels serveis.
- Gestionar habitatges amb serveis comuns. Per exemple, tenir 4 parelles de gent jubilada que aportin un tant de la seva pensió per contractar els serveis comuns de cuina i neteja. De tal manera que els jubilats tinguin una còmode jubilació ja que no s'han de preocupar del menjar ni de la neteja. Per fer això, també s'ha de tenir una mentalitat molt comunitària. També es podria fer que cadascú visqués a ca seva i hi hagués un menjador comú i uns serveis de neteja comuns però que la resta, cadascú seguís vivint a ca seva.

INTRESS

Intress és una associació sense ànim de lucre, declarada d'utilitat pública l'any 2004; compta en l'actualitat amb 64 socis/sòcies i, com totes les associacions, es regeix per una assemblea de socis/sòcies i una junta, integrada per 8 socis/sòcies, dels quals alguns són treballadors/es i d'altres no, i un òrgan executiu integrat per 3 directives, en representació de cadascuna de les seus territorials.

Durant el 2007 han gestionat a les Illes Balears 12 centres o serveis d'atenció a gent gran, 1 d'atenció a persones amb malalties mentals i 4 de persones amb discapacitats.

Els serveis que gestionen són majoritàriament de titularitat municipal que se'ls hi atorga després de guanyar concursos públics. En aquest sentit, els preocupa la cada vegada més important competència que suposen les entitats privades lucratives en l'àmbit de la dependència, però a l'igual que la resta d'entitats del Tercer Sector confien amb la sensibilitat de les administracions i amb la inclusió de clàusules socials en les bases de les convocatòries públiques.

8. CONCLUSIONS

- El desplegament de la Llei de Dependència encara es troba en una fase inicial i queden per definir moltes qüestions.
- Els requisits que acreditaran a tots els centres que han de pertànyer a la Xarxa de Recursos encara s'estan negociant i pactant entre l'Administració Autonòmica i Central.
- Els requisits formatius que ha de tenir el personal sociosanitari que prestarà serveis emmarcats dins la Llei de Dependència ja estan definits i estan recollits en els Reials Decrets RD 295/2004 i RD 1379/2008.
- L'administració prioritza prestar els serveis d'atenció a la Dependència a través de centres de dia o residències, abans que l'atenció domiciliària.
- La Llei de Dependència obre les portes a les entitats socials en diferents sentits:
 - Gestió de centres de dia i residències, tant dels serveis sociosanitaris com dels complementaris
 - Oferir serveis d'atenció domiciliària
 - Oferir mòduls formatius homologables
- La principal barrera amb què es poden trobar les entitats socials és amb la competència de les empreses privades lucratives ja que la Llei de Contractes prioritza el preu davant de qualsevol altre condició.
- Les entitats socials necessiten les Clàusules Socials per accedir a l'oferta de Serveis.
- Les empreses d'Inserció són un recurs més per intervenir en economia social.
- Hi ha diversitat d'opinions respecte si les empreses d'inserció són un recurs adient per oferir els serveis que es preveuen a la Llei de Dependència.
- Les inversions en equipaments assistencials queden totalment descartades per les entitats socials entrevistades, almenys a curt i mig termini.
- Totes les entitats estan pendents del desenvolupament de la Llei d'Empreses d'Inserció.
- Pràcticament totes les entitats s'han plantejat en un moment o altre la creació d'una empresa d'inserció. Ara bé, la prioritat que li donen varia notablement i no sempre aquestes van encaminades a oferir serveis de dependència.
- La idea de col·laborar conjuntament en Llei de Dependència a través d'una UTE de les diferents empreses d'inserció no es descarta, però tampoc és una opció que es plantegin a curt termini.

ANNEX

- ❖ L39/2006 de Promoció de l'Autonomia Personal i Atenció a les Persones en situació de Dependència
- ❖ L44/2007 per a la Regulació del Règim d'Empreses d'Inserció
- ❖ Decret 123-2001 de regulació de condicions mínimes de centres
- ❖ RD 295/2004 qualificació personal tècnic socio sanitari domicili
- ❖ RD 1379/2008 qualificació personal tècnic socio sanitari actual